

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ

спеціальність	054 Соціологія	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Соціологія	факультет	Факультет менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Воронянський Олександр Володимирович

Вища освіта – спеціальність історія та суспільствознавство

Науковий ступень - кандидат історичних наук 07.00.01 Історія України

Вчене звання – професор

Досвід роботи – 35 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавтор 4 профільних підручників та 3 посібників;
- автор 10 методичних розробок в галузі політичних наук;
- автор понад 50 фахових публікацій у галузі політичних наук (включаючи закордонні) та понад 250 публікацій наукового характеру в галузі суспільствознавства;
- співавтор 2 монографій з політичної проблематики;
- член організаційних комітетів ряду наукових, науково-практичних і науково-методичних конференцій та круглих столів; редактор та головний редактор ряду збірників наукових праць.

Телефон	0686077114	електронна пошта	voronyansky@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	---------------------	----------------------------	--------------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань, умінь, навичок та інших компетентностей щодо аналізу соціально-політичних реалій, діяльності соціально-політичних інститутів, цінностей політичної культури що має сприяти у майбутніх правників здатності раціонально і критично оцінювати соціально-політичні феномени та робити усвідомлений політичний вибір
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	знати: - сутність соціальних та політичних феноменів, що є предметом соціологічних та політологічних студій, володіти та вміти застосовувати базовий понятійно-категоріальний апарат соціології і політології(ЗК01, СК02); - актуальні соціальні та політичні проблеми сучасного суспільства, умови та чинники їх виникнення та розв'язання, специфіку їх прояву в українському суспільстві (ЗК06, СК03, СК06); - закономірності соціального та політичного життя, соціальних та політичних відносин і процесів, сучасні моделі соціального і політичного порядку, їх місце і роль у житті держави та суспільства(ЗК06, СК03, СК06). Вміти: - аналізувати соціальні та політичні явища з позицій сучасного соціологічного та політологічного знання (РН03,РН04); - визначати та розкривати сутність актуальних соціальних та політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови та чинники виникнення й врегулювання(РН03,РН08); - вміти застосувати соціально-політичні знання в професійній та громадській діяльності (РН04, РН13, РН14).
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 30 годин семінарські заняття, 60 годин самостійні заняття; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне та якісне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій. СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому. СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	Результати навчання	РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі. РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач. РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури. РН13. Вміти використовувати соціологічні знання, навички проведення соціологічного дослідження тощо для здійснення супроводу управління соціально-економічними процесами, в тому числі у сфері соціального захисту. РН14. Вміти використовувати соціологічні знання, навички проведення соціологічного дослідження тощо для забезпечення управлінських рішень в організаціях, в тому числі в тому числі урядових, інституційних та інших установах, які займаються питаннями соціальної політики.
--------------------	---	----------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Теоретичні аспекти соціально-політичних студій

Лекція 1.	Соціально-політична думка в історичній ретроспективі	Семинарське заняття 1 (СЗ 1)	Соціально-політична думка в історичній ретроспективі	Самостійна робота	Соціально-філософські і соціокультурні витоки, етапи становлення і розвитку політичної думки. Соціально-політичні студії домодерної доби. Лібералізм та його різновиди. Елітистська концепція політики В. Парето та Г. Моски. Європейська соціал-демократична думка. Соціально-політична теорія М.Вебера. Неолібералізм.
Лекція 2.	Історія вітчизняної соціально-політичної думки	СЗ 2	Історія вітчизняної соціально-політичної думки		Соціально-політична думка Київської Русі. Вітчизняні соціально-політичні доктрини в Галицько-волинській державі, Великому князівстві Литовському і Руському та Речі Посполитій (XIV – перша пол. XVII ст.). Українська політична думка козацько-гетьманської доби (друга пол. XVII – середина XVIII ст.). Соціально-політична думка України XIX – поч. XX ст.
Лекція 3.	Теоретико-методологічні основи сучасної політичної науки	СЗ 3	Теоретико-методологічні основи сучасної політичної науки		Основні сучасні напрями вивчення політичної сфери життя суспільства. Типологія політичних концепцій та вчень. Системний і структурно-функціональний аналіз політики. Інституціоналізм і неінституціоналізм в політичній науці. Політика як конкурентна боротьба за контроль над владним розподілом ресурсів.
Лекція 4-	Влада як предмет соціально-політичного аналізу	СЗ 4	Влада як предмет соціально-політичного аналізу		Поняття влади. Принципи здійснення та соціальні функції влади в соціально неоднорідному суспільстві. Механізм відтворення влади. Ресурси влади. Співвідношення соціальної, державної і політичної влади. Суб'єкти і об'єкти влади. Легітимність і ефективність влади. Способи реалізації влади.
Лекція 5	Проблемне поле дослідження політичних систем	СЗ 5	Проблемне поле дослідження політичних систем		Поняття і функції політичної системи в сучасній політичній науці. Політична система як механізм здійснення влади в контексті еволюції соціальних відносин. Структура політичної системи та закономірності її еволюції. Динаміка політичної системи в суверенній Україні в контексті конкуренції ресурсозабезпечених груп.
Лекція 6.	Держава та суспільство: соціально-політичний аналіз	СЗ 6	Держава та суспільство: соціально-політичний аналіз		Основні підходи до визначення соціальної ролі держави. Ідея правової держави в історії політичної думки. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства. Державний суверенітет та проблема його реалізації. Держава і нація. Громадянин як суб'єкт реалізації

					державного суверенітету.
Лекція 7.	Соціологія політичних рухів і організацій	СЗ 7	Соціологія політичних рухів і організацій		Проблема політичних організацій в історії соціологічної і політичної думки. Проблема політичного конфлікту і консенсусу. Проблема «олігархізації» політичних організацій в контексті сучасних соціологічних досліджень. Групи тиску: зміст і типи. Методи лобістської діяльності. Становлення і розвиток лобістської діяльності в Україні.
Лекція 8.	Демократія як соціально-політичний феномен	СЗ-8	Демократія як соціально-політичний феномен		Концепт демократії в історії соціально-політичної думки. Сучасні концепції демократії. Проблема політичної участі та реалізації влади в демократичному суспільстві.
Модуль 2. Практичний аспект соціально-політичних студій					
Лекція 9.	Політичний процес. Політичні трансформації.	СЗ 9	Політичний процес. Політичні трансформації	Самостійна робота	Поняття, сутність та форми політичного процесу. Баланс ресурсного забезпечення влади і конфігурація політичних інститутів. Типологія політичних трансформацій. Теорія модернізації. Концепція «демократичного транзиту» в контексті проблем постіндустріального суспільства та трансгуманізму.
Лекція 10.	Політичний менеджмент	СЗ 10	Політичний менеджмент		Місце та роль політичного менеджменту в сучасному суспільстві. Поняття політичного менеджменту. Основні управлінські функції політичного менеджменту. Основні елементи соціотехніки політичного менеджменту як інституту регулювання впливу на людей.
Лекція 11.	Політичний маркетинг	СЗ 11	Політичний маркетинг		Поняття політичного маркетингу як сучасного виду політичної технології. Основні ознаки, функції та цілі політичного маркетингу. Схема функціонування політичного маркетингу. Суб'єктні та об'єктні типи політичного маркетингу.
Лекція 12.	Політична свідомість як соціокультурний феномен	СЗ 12	Політична свідомість як соціокультурний феномен		Політична свідомість: поняття, системні функції, види. Політична соціалізація, її механізми. Шкала соціальних ідентичностей в контексті соціально-політичних трансформацій. Політичні стереотипи. Соціальна дискримінація як форма політичної конкуренції. Соціологічні дослідження формування та виявлення громадської думки та політичних запитів

Лекція 13	Інституційний аспект політичної модернізації в пострадянській Україні	СЗ -13	Інституційний аспект політичної модернізації в пострадянській Україні	Модернізаційний процес в Україні Формування політичних інститутів України в період становлення вітчизняних ресурсозабезпечених груп. Інституціоналізація моноцентричної владної системи обмеженого доступу. Динаміка поліцентричної владної системи обмеженого доступу
Лекція 14.	Націєтворення як фактор політичної стабілізації соціуму	С.з. 14	Націєтворення як фактор політичної стабілізації соціуму	Національна ідея в контексті концепту демократичного транзиту. Нація як фундамент соціальної держави. Фактор владної еліти у виникненні соціально-політичних криз. Мобілізаційний та іммобілізаційний варіанти національної ідеї. Проблема інтеграції суспільних інтересів в умовах існування соціального антагонізму.
Лекція 15	Світова політика в контексті соціально-політичного аналізу	С.з. 15	Світова політика в контексті соціально-політичного аналізу	Поняття та особливості світової політики. Основні геополітичні концепції. Національні інтереси України як основа політики її інтеграції в євроатлантичний простір. Сутність та основні тенденції сучасних трансформацій системи міжнародних відносин. Варіанти геополітичної орієнтації України в сучасних умовах.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Воронянський О. В., Зайончковський Ю.В., Романова С.С. Політологія з модулем «Україна, Європа, світ»: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків, ХНУБА, 2021. 240 с.
2. Воронянський О. В. , Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підручник. Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. 180с.
3. Гончарук-Чолач Т. В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. Тернопіль: Видавничополіграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018.250 с.
4. Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму/ О.Г.Злобіна, М.О.Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.; за наук.ред. О.Г.Злобіної. Київ: Інститут соціології НАН України, 2016. 276 с.

Методичне забезпечення

1. Требін М. П. Соціальнополітичні студії: навч. посіб. Харків: Право, 2017
2. Воронянський О. В. Політичні інститути: механізм формування в конкурентному середовищі / О. В. Воронянський // Сучасне суспільство. 2014. Вип. 1. С. 15-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cuc_2014_1_4.. 696 с

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.